

Lemberg

Lemberg (ukránul Lviv) Lemberg megye közigazgatási központja. A város azon az európai vízvázlatzó vonalon fekszik, amely kettéosztja a Balti-és a Fekete-tengeri medence folyóit - a Nyugati Bugot és a Dnyesztort.

Kelet-Európa igazi gyöngyszemeként a városban 2000 történelmi, építészeti és kulturális műemlék található. A város történelmi központja az UNESCO világörökség része.

Archeológiai kutatások szerint Lemberg területén már V. században voltak itt települések. A legenda szerint a várost Halicsi Danilo alapította meg a XIII. században, és fia után Lvivnak nevezte el a települést, mely rövid időn belül a régió legfejlettebb kereskedelmi és gazdasági központjává vált. A város előnyös földrajzi elhelyezkedése, a Fekete- és Balti-tengerek kikötőinek, Kijevnek, valamint Közép- és Nyugat-Európa országaihoz való közelsége nagy hatást gyakorolt gazdasági fejlődésére. 1349-ben III. Kázmér elfoglalta Lemberget. 1370-1387 között a város Magyarország fennhatósága alatt volt. 1387-ben a várost és a környékét Jadviga lengyel királynő és csapatai foglalták el. Lengyelország első, 1772-es felosztása után a város az Osztrák-Magyar Monarchia része lett, ettől kezdve nevezték Lembergnek. 1918-ban a függetlenségét visszanyerő Lengyelország újra magáénak tudhatja a várost. 1939-ben a szovjet csapatok foglalják el a várost, majd a háború során a németek kezére kerül Lemberg. A háború végén a várost visszafoglalják a szovjet csapatok, ekkor kezdődik meg az úgynevezett Visztula-akció: egy ukrán-lengyel lakosságcsere egyezmény alapján a város lengyel lakóit a lengyelországi Wrocławba telepítik át. Az egyezmény következtében a több száz éven át Lengyelországhoz tartozó városnak a XX. század közepére alig maradt lengyel lakója.

Az 1950-es, 60-as években a város mind méreteiben, mind pedig lakosságát tekintve jelentősen megnőtt. Kelet-Ukrajna számos gyárát és üzemét ide helyezték át.

Mára Lemberg a nemzeti eszmék és a kultúra kincstára, Nyugat-Ukrajna gazdasági, művészeti és kulturális központja. A városban számos múzeum, képgaléria található, az Opera és a Balett Színház hatalmas népszerűségnek örvend. Itt található Közép-Európa egyik legrégebbi, és Ukrajna első egyeteme, s további 12 felsőoktatási intézmény.

Magyar emlékek Lembergben:

- Báthory István erdélyi fejedelem, a lengyel trón várományosa átutazóban Lengyelország felé megszállt a városban, ahol három napot töltött el. Ekkor készült róla a Wojtech Stefanowski által festett portré.
- Vengrin János, Máramarosszigetről származó mester készítette 1277-ben a város egyik legfontosabb ereklyéjének számító díszkardot, mely napjainkban a Városi Történelmi Múzeumban található.
- 1711 februárja és szeptembere között Lembergben, illetve Galíciában tartózkodott II. Rákóczi Ferenc. Borusziv falú templomát egy ikonnal ajándékozta meg, ez ma is ott látható.
- Martinovics Ignác, a magyar jakobinusok 1795-ben kivégzett vezére 1783-tól 1790-ig a Lembergi Akadémián a természettan rendes tanára és a bölcsészkar dékánja volt.
- Bem József, az 1848–1949-es forradalom és szabadságharc résztvevője mérnökként részt vett Lembergben az Osolinski palota (ma az Ukrán Tudományos Akadémia könyvtára) építésében.
- Tresser Ferenc építész 16 éven keresztül volt a városi építész cég vezetője. Tresser Jozef Marklal és Alois Bondraskoval közösen tervezte és építette fel a városházát (ratusa), amely azonban 1842-ben összedőlt.
- Bolyai János matematikus 1831–1832-ben az Osztrák Császárság hadseregének kapitányaként szolgált a városban. Ennek emléket őrizi a Lembergi Állami Egyetem épületén az LMKSZ kezdeményezésére 1993-ban felavatott emléktábla.

Magyarok Lembergben

Lembergben mintegy 200 fős magyar közösség él. Ők az 1945 utáni szovjet időkben Kárpátaljáról főként tanulni mentek Lembergbe, majd a tanulmányok befejezése után ott maradtak, letelepedtek és családot alapítottak. Ennek megfelelően a lebergi magyarok többsége értelmiségi. Sok köztük a zenész, egyetemi oktató. Kisebbségi érdekvédelmi szervezetük a Lembergi Magyarok Kulturális Szövetsége (LMKSZ). Az LMKSZ alapítója Ilku Marion József (1933–2003) festőművész volt, jelenlegi elnöke Szarvas Gábor építész. A szervezet egy vasárnapi iskolát is működtet a gyermekek számára, ahol magyarnyelv-oktatás folyik.

Magyar származású kollégáink itt szerzik diplomájukat, kolléganőnk, Drács Magdolna az Egyetem rektorhelyettese.

